

Afdeling Werk & Inkomen
E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de
datum van deze brief en
ons kenmerk vermelden?

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
17 februari 2021		Ester Biezen	
Onderwerp			
Resultaten Participatiewet en Tozo 2020			

Geachte leden,

In de raadsadviescommissie heb ik toegezegd u regelmatig te informeren over de voortgang van de Participatiewet.

Deze brief gaat over de resultaten van de afdeling Werk & Inkomen in 2020.

U ontvangt nog een aparte brief over het armoedebeleid.

2020 was een jaar, anders dan voorgaande jaren. Ja, COVID19 heeft invloed op de ontwikkelingen op de lokale en regionale arbeidsmarkt en de resultaten van de afdeling Werk & Inkomen. Maar het afgelopen jaar heeft meer van ons gevraagd. Extra taken in het kader van de uitvoering van steun – en herstellepakketten. In deze raadsinformatiebrief vindt u ook informatie over de uitvoering van de Tozo regeling.

Arbeidsmarktsituatie

We zijn bijna 1 jaar verder na de eerste coronabesmetting in Nederland en ondanks de steunmaatregelen van het Rijk is de arbeidsmarkt sterk veranderd, aldus het UWV. Er zijn minder openstaande vacatures voor meer werkzoekenden. En er ontstaan grote verschillen in beroepen en sectoren. De beroepen die van de lijst zijn verdwenen zijn vooral te vinden in de horeca, verkoop, toerisme, schoonmaak en uitzendbranche. Terwijl er veel vraag is naar werk in de zorg, (basis)onderwijs, overheid, ICT branche en installatietechniek.

In 2021 zal de werkloosheid verder stijgen. De arbeidsmarkt reageert meestal met enige vertraging op grote ontwikkelingen en de steunmaatregelen (zoals NOW en Tozo) geven nog een vertekend beeld op de totale economie. Ook het verloop van de pandemie is bepalend voor de economische vooruitzichten.

Het percentage WW uitkeringen in procenten van de beroepsbevolking ligt in december 2020 in Oss op 3% (was 2,7% in december 2019) terwijl onze regio op 2,8% zit (was vorig jaar 2,5%).

Bijstandsvolume

a Met uitkering

Het bijstandsvolume is in 2020 met 5% gestegen (was 3,5% in 2019). Dit past bij het landelijke beeld. De stijging is vooral veroorzaakt omdat door de lockdown, de re-integratie naar werk is afgeschaald en werkgevers moeilijk bereikbaar waren voor bemiddeling naar werk. Daar waar het kon hebben we de dienstverlening voortgezet of omgezet naar online dienstverlening. De iets hogere instroom in de uitkering en de lagere uitstroom (naar werk) hebben een bestandsstijging veroorzaakt.

De jeugdwerkloosheid loopt op en zal naar verwachting verder stijgen. Ton Wilthagen, hoogleraar arbeidsmarkt, vreest voor een coronageneratie. Ook in de bijstand stijgt het percentage jongeren fors. Het betreft kwetsbare jongeren, vaak zonder startkwalificatie, een beperkt netwerk, met tijdelijk werk, weinig werkervaring en/of met een arbeidsbeperking. Voorheen zou een deel van deze groep in aanmerking komen voor een Wajong uitkering. In 2021 zetten we extra dienstverlening op jongeren in de uitkering. Onder andere het inzetten van zogenaamde "schuilplekken" bij IBN.

Bestand			31-dec	31-dec	31-dec	31 dec	% in 2020
			2017	2018	2019	2020	
Met uitkering	Regulier bestand	< 27 jaar	156	144	152	182	+ 19,7
		> 27 jaar	1310	1287	1266	1311	+ 3,5
		Subtotaal	1466	1431	1418	1493	+5,3
	Vergunninghouder	< 27 jaar	75	41	21	20	- 4,7
		> 27 jaar	143	128	107	110	+2,8
		Subtotaal	218	169	128	130	+1,5
Totaal			1684	1600	1546	1623	+ 5%

b Zonder uitkering: Werken met loonkostensubsidie (LKS) / Beschut Werk

Op 31 december 2020 werken 429 mensen met loonkostensubsidie (inclusief 56 personen in Beschut Werk) ten opzichte van 400 op 31 december 2019. De loonkostensubsidie wordt betaald uit het uitkeringenbudget BUIG. 175 mensen zijn in dienst van IBN en 254 mensen hebben een dienstverband bij reguliere werkgevers. Het aantal plaatsingen met loonkostensubsidie is licht gestegen ondanks de coronacrisis. De verwachting dat mensen met een arbeidsbeperking hun werk gaan verliezen, is nog niet zichtbaar in onze regio en in Oss.

Daarnaast wordt jobcoaching ingezet voor loonwaarde-ontwikkeling en baanbehoud. Dit wordt betaald uit het re-integratiebudget. Alle mensen met loonkostensubsidie in dienst bij IBN ontvangen jobcoaching/begeleiding op de werkplek

Het is een Osse beleidskeuze om dit instrument actief in te zetten voor bijstandsgerechtigden met een loonwaarde-indicatie tussen de 30 en 80%. Dat geldt ook voor kwetsbare jongeren zonder uitkering en mensen uit het zogenaamde doelgroepregister.

Instroom in de uitkering

We hebben in 2020 met 1172 mensen een gesprek gevoerd over hun inkomen (854 gesprekken in 2019). Met name na de eerste lockdown (maart tot en met mei) kwamen veel vragen binnen. In 52% leidde dat tot een verwijzing naar het UWV voor een NOW regeling of naar een andere voorziening zoals een WW uitkering.

Uiteindelijk is in 2020 aan 565 mensen een uitkering toegekend. Dat waren er 532 in 2019. De instroom is daarmee licht gestegen ten opzichte van vorig jaar.

De belangrijkste instroomredenen zijn:

Werkloos, geen recht op WW	15%
Einde WW uitkering	14%
Verhuizing naar Oss	12%
Einde zelfstandig beroep of bedrijf	8%
Langere tijd geen inkomen	8%

Einde zelfstandig bedrijf of beroep is nieuwkomer in de top 5 van instroomredenen bijstand.

Uitstroom naar (parttime) werk

In 2020 is van 488 personen de uitkering beëindigd. Dat is fors minder dan in 2019 (623 personen). 205 mensen hebben, ondanks de coronacrisis, toch betaald werk gevonden, waarvan 47 met gebruik van loonkostensubsidie. 20 mensen zijn gestart met een studie en de uitkering van 263 personen is beëindigd om overige redenen zoals verhuizing en bereiken AOW uitkering.

In 2020 hebben daarnaast nog 61 mensen parttime of tijdelijk werk gevonden. In totaal ontvangen 192 inwoners naast hun parttime baan nog een uitkering.

Hun uitkering is niet beëindigd maar de hoogte van de uitkering is lager door het ontvangen van eigen inkomen. Met deze inkomstenkorting werd in 2020 gemiddeld 123.500 euro per maand bespaard op het BUIG budget.

In Oss wordt parttime werk gestimuleerd via een tijdelijke inkomstenvrijlating. Bij tijdelijk werk wordt de uitkering niet beëindigd, zodat mensen niet opnieuw een uitkering hoeven aan te vragen. Het gaat vaak om werk voor een aantal weken.

Niet-uitkeringsgerechtigden (NUG)

Wij voeren een actief NUG-beleid op kwetsbare jongeren en mensen uit het doelgroepregister. We hebben 96 jongeren zonder uitkering in traject naar werk of scholing. Daarnaast werken 62 jongeren bij een reguliere werkgever. Zij ontvangen via ons jobcoaching. Jobcoaching is begeleiding op de werkplek voor zowel de werknemer als de werkgever. De werknemer krijgt extra aandacht op de werkplek waardoor de kans op uitval lager is. En via jobcoaching leert de werkgever om te gaan met een werknemer met een arbeidsbeperking.

Tegenprestatie

Op 31 december 2020 verrichten 311 mensen met een bijstandsuitkering vrijwilligerswerk. Naast mantelzorgtaken vallen hier onder bijvoorbeeld vrijwilligersactiviteiten in de wijk, met ouderen, met jongeren en/of op sport en cultureel gebied. Bij elke vorm van contact wordt de mogelijkheid tot vrijwilligerswerk onder de aandacht gebracht. Dit doen we in samenwerking met Ons Welzijn. De effecten op sociale participatie zijn positief en significant. Mensen worden actiever in hun sociaal netwerk waardoor een proces van terugtrekking en berusting, die hoort bij een situatie van deprivatie en armoede, kennelijk wordt doorbroken. Dit is een belangrijk effect omdat het een indicatie is voor het oppakken van de eigen verantwoordelijkheid en regie. Het niet bij de pakken neer gaan zitten en contacten leggen en onderhouden is de motor tot verbetering van de eigen situatie. Het is een indicatie voor het herwonnen vertrouwen in eigen kunnen.

Vergunninghouders: Participatie en werk**a. Veranderopgave inburgering**

De nieuwe Wet inburgering is op 1 december unaniem aangenomen in de 1^e kamer.

De inwerkingtreding van de nieuwe Wet inburgering is uitgesteld. De nieuwe streefdatum voor invoering is 01-01-2022. Het uitstel van zes maanden heeft grote gevolgen voor de gemeente. Zo zullen we extra invoeringskosten hebben.

De demissionair minister gaat met de VNG in gesprek over de haalbaarheid van de invoerdatum 01-01-2022, de scenario's en financiële randvoorwaarden. De opdracht aan gemeenten is om vooral door te gaan met de voorbereidingen voor de invoering.

De impact voor de gemeente Oss wordt in het eerste kwartaal 2021 in beeld gebracht.

De voorbereidingen voor invoering van de wet lopen, zowel gemeentelijk als regionaal. In onze arbeidsmarktregio is er een regionaal beleidsoverleg speciaal met dit doel. De voorzitter van dit overleg is de regiocoördinator van Divosa.

In de subregio waar ROC De Leijgraaf de taalaanbieder is, bereiden we de inkoop van leerroutes voor. Verder zijn er in Oss werkgroepen bezig met de voorbereiding in de uitvoeringspraktijk.

In de voorbereiding hebben we op een aantal onderdelen vertraging ondervonden door de Corona-crisis. Trainingen en trajecten moesten stoppen of konden niet starten. Intakes moesten digitaal.

In het voorjaar van 2021 zal er een opiniërende commissievergadering over de invoering van de nieuwe wet worden georganiseerd en in de 2e helft van 2021 zal er via het college een beleidsplan en een verordening ter besluitvorming aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

b. Pilot van A2 naar B1

De gemeente Oss is hoofdaanvrager voor de landelijke pilot van A2 naar B1 in onze regio. De uitvoering van de pilot in Oss en Cuijk ondervond problemen door het Corona-virus. De lessen gingen digitaal door. Maar een aantal belangrijke onderdelen van de pilot konden niet worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld de contacten met werkgevers, het behandelen van individuele casussen en gastlessen met gastsprekers en het verder uitwerken van de persoonlijke leerdoelen.

De vertraging door de coronamaatregelen speelt breed, daarom zijn vanuit het ministerie alle landelijke pilots met 6 maanden verlengd tot medio 2021. In de tweede helft van 2021 volgt de definitieve landelijke evaluatie.

Taalachterstand en educatie

Iedereen met een taalachterstand én een plicht om in te burgeren is zelf verantwoordelijk voor het leren van de Nederlandse taal. Dit is zo geregeld in de Wet inburgering. Met de wetwijziging in 2022 verandert dit. Tot die tijd volgen consulenten de taalontwikkeling van inburgeringsplichtigen met een uitkering nauwgezet en gaan met de betrokkenen in gesprek over hun vorderingen. Het gaat om vergunninghouders.

Alle andere uitkeringsgerechtigden met een taalachterstand krijgen na de intake of hercontrole een onderzoek naar het taalniveau en omstandigheden die van invloed zijn op het taalniveau. Op basis van dit onderzoek krijgt iemand een (in het kader van de wet Taaleis verplichte) taalcursus aangeboden bij een scholingsinstelling of gaat iemand een cursus volgen bij organisaties als het Taalhuis, ONS Welzijn, Ons Huis van de Wijk of het Maaslandgilde.

Verder zijn er ook inwoners voor wie Nederlands de moedertaal is en die de basisvaardigheid taal willen verbeteren (NT1). Of inwoners die basisvaardigheden anders dan de taal onvoldoende beheersen. Het gaat dan bijvoorbeeld om digitale vaardigheden, rekenen en budgetteren. Zij komen in aanmerking voor een door de gemeente betaalde cursus.

In 2020 zijn in totaal 127 aanmeldingen voor basisvaardigheden educatie (taal, digitale vaardigheden en omgaan met geld) ontvangen. Daarvan zijn 89 aanmeldingen (70%) voor het leren van het Nederlands als tweede taal (NT2).

Binnen de aanmeldingen zijn er 25 voor de wet Taaleis. Van deze personen komen er 6 oorspronkelijk uit Turkije, 14 uit Midden-en Oost Europa en 5 uit diverse andere landen.

De medewerkers van Werk en Inkomen werken nauw samen met de coördinator en vrijwilligers van het Taalhuis Oss. Dit met als gezamenlijk doel om zoveel mogelijk inwoners van Oss een passend educatie-aanbod te doen. En om daarbij ook meer laaggeletterden van Nederlandse afkomst te bereiken.

Vanaf 2020 is, naast ROC de Leijgraaf, Capabel Taal de regionale taalaanbieder.

In verband met de Corona-crisis hebben alle taalgroepen (bestaand en nieuw) vanaf maart tot medio juni digitaal les gekregen. Na een korte periode van klassikaal les werd ook in het najaar van 2020 verplicht overgeschakeld naar digitaal les. De meeste cursisten hebben moeite met digitaal leren. Zowel op technisch gebied als om te concentreren en vol te houden. De combinatie tussen de zorg voor een huishouden en kinderen wordt als zwaar ervaren. Dit heeft negatieve effecten op de bereikte resultaten in 2020. Voor een aantal cursisten is een herhaling van lesstof in 2021 noodzakelijk.

Ook was, vanwege Corona, het aanbod in laagdrempelige cursussen veel minder dan in andere jaren. Daardoor staan nog veel mensen op de wachtlijst voor een cursus bij bijvoorbeeld het Talentcentrum.

TOZO, tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers

a. Tozo uitkeringen

De tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO) is een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te steunen tijdens de coronacrisis. De regeling voorziet in een uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis onder het sociaal minimum daalt. En in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen.

Bij de afdeling Werk en Inkomen is met veel enthousiasme en daadkracht, binnen 1 week, een, volledig digitaal, aanvraagproces Tozo ingericht. Een digitale aanvraag zorgde voor snellere afhandeling (in de eerste week hadden we al 1000 Tozo-1 aanvragen binnen) en we konden een bezoek aan het gemeentehuis tot een minimum beperken. Een speciaal team aan medewerkers werd opgeleid om deze nieuwe taak uit te voeren.

De Tozo-1 regeling, voor de maanden maart tot en met mei 2020, is helemaal afgerond. We hebben 1798 aanvragen binnengekregen. 83% is toegekend.

In de maanden juni tot en met september 2020 hebben we 387 aanvragen ontvangen voor een Tozo-2 regeling. 75% is toegekend.

De Tozo-3 regeling, voor de maanden oktober 2020 tot en met maart 2021 loopt nu. We hebben inmiddels 434 aanvragen binnen.

De komst van Tozo-4 is inmiddels door het kabinet aangekondigd.

b. TOZO van Werk naar Werk

Als eerste gemeente in onze arbeidsmarktregio en vooruitlopend op nieuwe wetgeving hebben we onze dienstverlening aan de Tozo ondernemer uitgebreid met Van Werk naar Werk trajecten. De ondernemer, die Tozo uitkering ontvangt en aangeeft dat het slecht gaat met het bedrijf, gaan we op vrijwillige basis bemiddelen naar ander werk. En dan naar werk in een sector waar veel vraag is. Waar nodig zetten we ook scholing in. We leggen verbinding met regionale en lokale initiatieven/netwerken zoals de Kracht van Oss, Starters Succes Oss, WSP Noordoost Brabant en het regionale project ZZP Boost.

We zijn momenteel met 90 ondernemers in gesprek, waarvan er inmiddels 5 zijn bemiddeld naar werk in loondienst.

Met vriendelijke groet,

C.P.W. van Geffen,
Wethouder Werk & Inkomen, Jeugdzorg en Onderwijs